

УКРАЇНА перед змінами і посеред невизначеності

ВАЖЛИВО було зафіксувати-зупинити сприйняття потоку інформації на той момент, коли гостро відчувалася необхідність вирішальних змін, а разом з цим – обстановка невизначеності у вирі війни проти паразитарної імперії. Тому – і емоційні оцінки нашого керівництва наприкінці березня – на початку квітня 2024-го, і дружні випадки більшості наших союзників, і жадливий реалізм самої війни... Словом, там (на 3-6-й сторінках цього здвоєного випуску нашої газети) – різне перед вирішальними, на наш погляд, у цій війні подіями, які мають змінити характер самої війни, переломити ситуацію на нашу користь остаточно.

Але звертаємо при цьому вашу увагу, наші шановні читачі, на два моменти.

ПЕРШИЙ. Про санкції, які малоефективні у своїх діях. Щодо цього – уривок з матеріалу на Радіо Свобода «Як Росія і досі використовує у зброї західні технології. Приклад винищувача Су»

«Раніше в американських Texas Instruments та Analog Devices, деталі яких знаходили в російській зброї, заявляли, що поставки їхньої продукції в Росію «є незаконними та несанкціонованими». «Компанія рішуче виступає проти використання наших мікросхем у російській військовій техніці та проти незаконного перенаправлення нашої продукції до Росії», – йшлося у заяві Texas Instruments, цитує Bloomberg. Та, як правило, електроніка від виробника до заводів, де збирають винищувачі, долає довгий шлях. І в цьому ланцюжку постачальників через посилення санкційних обмежень з'являється все більше і більше посередників: як за кордоном, так і в Росії – при чому нерідко це новостворені російські фірми. Тож зрештою російські заводи отримують такі важливі для винищувачів деталі, а західний виробник, як правило, не контролює, де в кінцевому результаті опиниться його продукція. Найбільше західної електроніки до РФ експортують компанії з Китаю. У першій двадцятці компаній за обсягами поставання є й фірми з Сербії, Туреччини та ОАЕ. Частина з них вже потрапила під санкції США, України та інших держав. Серед них, наприклад, гонконзька Win Key, китайська Imaxchip Technology Co та сербська Kominvex Doo. Проаналізувавши імпорто-експортних операцій у базі даних Import Genius, «Схеми» виявили ще низку іноземних компаній-посередників, які експортують до РФ мікросхеми, які потім складають «начиння» російських винищувачів, але щодо них не запроваджені санкції.»

А **ДРУГИЙ** стосується, зокрема, матеріалу «Держдеп: США не можуть відбивати атаки в небі над Україною, щоб не втягуватися в протистояння з Росією». В ньому, зокрема, говорилося про таке: «Сполучені Штати не можуть втягуватися у збройне протистояння з Росією, щоби відбивати її повітряні атаки в небі над Україною, однак продовжать докладати зусиль для посилення міжнародної підтримки ЗСУ необхідними озброєннями. Джерело: речник Державного департаменту США Метью Міллер, "Укрінформ" Деталі: За його словами, США не перебувають у збройному військовому конфлікті з Росією. Він зазначив, що присутність літаків США в небі над Україною для реагування на удари Росії означало би саме таке протистояння...»

Пам'яті Михайла Горлового

31 березня пішов у засвіти видатний скульптор, художник, поет, учасник Народного Руху Михайло Горловий. Він народився 19 жовтня 1952 року в селі Щербанівці, що на Київщині. Все своє життя Михайло був співцем рідної Трипільщини. Ця таємнича земля давала йому неймовірну енергетику та творчі сили й надихала на унікальні твори. Ось як він писав про це: «Зайнятися скульптурою мене надихнули знайдені у дитинстві в урочищі Бутів керамічні трипільські фігурки тварин. Рідна прабатьківська земля дала поштовх до національної тематики від глибини Мізина і Кам'яної могили до сьогодення. Це – трипільська культура, скіфія, козаччина, сучасна українська історія»

Михайло Горловий був членом Національної спілки письменників, членом Національної спілки художників, членом творчого об'єднання скульпторів і живописців «Світовид». Він був автором багатьох меморіальних дошок, брав участь у персональних та колективних виставках як в Україні, так і за кордоном (Канада, Ліван). Його роботи прикрашають колекції національних та приватних музеїв України і багатьох країн світу. Михайло Горловий – автор багатьох пам'яток видатним особистостям: Тарасу Шевченку, Степану Бандері, Вікентію Хвойці, Жертвам геноциду українського народу. Він був лауреатом премії імені Гнипів за «Монументальну пропаганду діячів української культури»

Своїми спогадами про видатного українського митця поділився наш земляк, відомий скульптор Олександр Фурман. За його словами, перша їхня зустріч відбулася у самодіяльній студії тодішнього заводу «Більшовик», коли вони готувалися стати сту-

дентами Київського художнього інституту. Потім разом навчалися та працювали над різними творчими проектами. Михайло був працювитою, талановитою та чесною людиною. Друзі були одностайними та мали спільні інтереси й патріотичні погляди. Вони завжди підтримували один одного у творчих задумах. Тому, зокрема, пам'ятники полковникам Петру Болбочану та Василю Вишиваному були створені у співтворстві.

Це одна Муза Михайла Горлового – поезія. На просторах інтернету я прочитала, зокрема, ось такі його поетичні рядки:

*Де ступлю я останній крок?
Де впаду я землі на груди?
Не спіши, часе, мій пророк,
Не клянїть мене дико, люди.
Просто так нам не можна жити:
Хтось кохає, а хтось ненавидить.
Можна словом когось убийти,
Можна й поглядом злим зобидить.*

Михайло Горловий – автор книг поезій та спогадів: «Я – скит з трипільських праглибин» (1996), «Діти Дажбога» (2000), «Дорога в Україну» (2002), а у березні 2024 року у Києві у видавництві Марка Мельника побачила світ його остання книга «Краса правічна», яку автор, на жаль, не встиг сам представити своїм читачам.

Останній прихисток на землі Михайло Горловий знайшов 5 квітня цього року, коли провели його в останню дорогу й поховали на кладовищі в селі Щербанівці Обухівського району Київської області.

Олена МАКОВІЙ

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ШУКАЄ ТАЛАНТИ. ЯК СТВОРЕНИЙ УКРАЇНЦЯМИ СТАРТАП JOBCANNON ЗМІНИТЬ РЕКРУТИНГ

Пошук ідеального кандидата, який би швидко влився в колектив та демонстрував високі результати – надскладне завдання. Іноді рекрутери витрачають кілька місяців на пошук, адже помилка може дорого коштувати. Невдале наймання може призвести до збитків в еквіваленті піврічної зарплати працівника.

Утім, навіть тривалі та ретельні пошуки не гарантують відбір ідеального кандидата. Часто самі претенденти не вміють чітко окреслити свої сильні сторони та бачення посади. HR-стартап JobCannon кидає виклик класичному рекрутингу, а його засновники переконані, що єдине оцінювання для всіх вакансій може стати революцією на ринку талантів.

JobCannon використовує технологію штучного інтелекту (ШІ), щоб аналізувати великі обсяги даних про кандидатів та вакансії. Це дозволяє їм швидко й точно підбирати людей, які ідеально відповідають потребам роботодавця. Стартап заснували три досвідчені підприємці: Пітер Коломієць (СЕО) та українці Андрій Чередніченко (СМО) й Алекс Молодик (СОО). «У нас за кілька кліків ви знайдете канди-

дата, який підходить саме вам», – переконує Чередніченко. Він додає, що завдяки JobCannon шукачам роботи не доводиться проходити нескінченні і часто зайві тестування. У 2023 році JobCannon залучив 500 тис дол інвестицій від Whitehill Capital за сприяння Світового банку, а у 2024 році придбав українську маркетингову компанію Adsmе. Як JobCannon може змінити світ рекрутингу?

ВІД ІДЕЇ ДО MVP

Історія стартапу почалася два роки тому в Лісабоні. Тоді в найзахіднішій столиці Європи Пітер поділився з Андрієм ідеєю зробити рекрутинг нормальним, щоб реальні навички кандидата відповідали вказаним у резюме.» Я дуже добре розумію цю проблему. Коли працював у NAVI, брат одного з гравців дуже сильно хотів потрапити до нас. Він завалював мене своїми резюме, розповідав про свої сильні сторони, який він класний, але коли ми взяли його на роботу, це був повний провал», – ділиться досвідом Чередніченко. На початку 2023 року почалася робота над створенням стартапу. Фокусом для запуску продукту в рекрутинговій сфері стала методологічна основа, яка давати-

ме правильне розуміння навичок кандидата та його сильних сторін. Для цього команда JobCannon дослідила велику кількість асесмент-текстів (із завданнями, інтерв'ю та іншими способами оцінки). Основна ідея сервісу полягає в тому, щоб порівняти оцінку самого кандидата з потребами компанії. Загалом ці два процеси відбуваються паралельно, але сервіс поєднує їх в один, пояснює Чередніченко. Після низки опрацьованих та перевірених психологічних, терапевтичних і професійних тестів команда запустила MVP-платформу (MVP – мінімально життєздатний продукт або продукт з мінімальним функціоналом) JobCannon. Наразі цільовою аудиторією стартапу є спеціалісти із сфери ІТ. Команда розраховує поширити продукт на галузі маркетингу, продажів, business development. Стартап орієнтується на користувачів з України, ЄС, Британії та Ізраїлю

Ігор ПИЛИПІВ,
сайт «Економічна правда»,
23 квітня 2024 року.
(У СКОРОЧЕНОМУ ВИГЛЯДІ.
ПОВНІСТЮ – ЗА ПОСИЛАННЯМ:
<https://www.epravda.com.ua/publications/2024/04/23/712760/>)

У четвер 25 квітня президент Франції Емманюель Макрон проголосив програмну промову про Європу в паризькій Сорбонні/ Місце символічне: у вересні 2017 року, тобто невдовзі після першої перемоги Макрона на виборах, він так само приїхав до Сорбонні з програмною промовою про бачення розвитку континенту. Від його першої промови минуло не просто 6,5 років. За цей час сталися карколомні події, включно з початком повномасштабної війни РФ проти України, тож стратегічний порядок денний Європейського Союзу змінюється просто зараз. А президент Франції намагається стати лідером у його формуванні. А заодно його виступ мав на меті мобілізувати виборців прийти на вибори до Європарламенту, які відбудуться за півтора місяця – 9 червня 2024 року. Не дивно, що опоненти Макрона вже звинуватили його у спробі використати цю промову для підтримки своєї партії. Утім, для нас важливо передусім те, яким Макрон бачить майбутнє Європи у новій реальності. Забігаючи наперед: Європа має суттєво змінитися. І у ній має бути місце для України.

Три завдання Європи Макрона: як президент Франції прагне змінити ЄС та яким є місце України

Шість змін, що перетворюють Європу

Емманюель Макрон вважає, що попри різні проблеми та кризи у Євросоюзі європейський проєкт залишається привабливим. Один із доказів цього – те, що Врехлі не перетворився на прецедент; після Британії ніхто не прагне виходити ні з ЄС, ні з єврозони.

А от ставлення європейців до майбутнього та до безпеки – у широкому сенсі – докорінно змінилося, вважає Макрон. Він наголошує, що пандемія COVID-19 повернула Європі відчуття ризику смерті, а війна в Україні – відчуття екзистенційного ризику на континенті.

А ще за неповні сім років Євросоюз довів готовність опиратися кризам. Серед ключових здобутків Макрон назвав такі:

- Перше: фінансова єдність, яку Європа, зокрема, продемонструвала під час пандемії COVID-19 та виходу з неї.

- Друге: стратегічна єдність стосовно питань, які раніше вирішувалися винятково на національному рівні. Приклади – сфера охорони здоров'я (під час виробництва та розповсюдження вакцин у пандемію), або енергетики (у час, коли Європа вирішила подолати залежність від Росії), і навіть у питаннях оборони, що стало неочікуваним для самих європейців. «Хто би поставив на таку європейську єдність та масову оборонну підтримку з боку ЄС з першого дня російської агресії в Україні?» – поставив риторичне запитання Макрон.

- Третє: початок створення спільної технологічної бази, відповідно до стратегії автономності, яка передбачає ліквідації зовнішньої залежності ЄС у ключових секторах, як-от напівпровідники та критичні матеріали.

- Четверте: «зелений курс» (Green Deal). Попри критику на адресу цього вектора Макрон виступив на його захист. Президент Франції підтвердив, що без певних змін не обійтись, але про відмову від «зеленого курсу» не може йтися. «Ми повинні передбачити гнучкі підходи в окремих країнах, але ми розробили спільний європейський підхід планування до цього переходу», – заявив Макрон, наголосивши, що лише Європа взяла на себе конкретні зобов'язання щодо цього.

- П'яте: повернення Європи до захисту своїх кордонів. Макрон пояснив, що Європа, яка заснована на ідеях вільного пересування, часом забувала про захист своїх зовнішніх кордонів. Тому договір про нові спільні міграційні правила ЄС (EU Pact of Migration and Asylum), що зараз перебуває на фінальній стадії затвердження, має особливу вагу. Він встановлює необхідні процедури на зовнішніх кордонах та має реформувати застарілий підхід Європи щодо правил надання притулку та управління нелегальною міграцією.

- Шосте: перегляд політики сусідства, що наспряму стосується України. «Ми підкреслили, що Україна та Молдова є частиною нашої європейської сім'ї, і вони зможуть до нас приєднатися, як і Західні Балкани», – наголосив Макрон.

Виклики єдиної Європи

Хоча за останні роки Європа пережила кризи та довела здатність реагувати на них швидко і спільно – цього недостатньо.

Президент Франції попередив: у найближчі десятиліття перед Європою постануть величезні ризики.

Щоби вижити, Європа має провести значну трансформацію.

Серед її напрямків – цифровий перехід, використання штучного інтелекту, подолання екологічних викликів, декарбонізація. Але водночас Європа має витримати атаку на ліберальні демократії, на європейські цінності, яка вже триває.

Дещо вже зроблено. Зокрема, Франція подвоїла свій оборонний бюджет. Але в континентальному масштабі «пробудження» все ще повільне, занадто слабке в порівнянні з загальним переозброєнням світу.

Серед регіональних сил, які загрожують Європі, він згадав Росію та Іран.

Також треба усвідомлювати, що США втрачають інтерес до Європи: її пріоритетами на найближче майбутнє є внутрішня американська політика та Китай.

«Ера, коли ми купували енергетичні ресурси в Росії, виробляли свою продукцію в Китаї та делегували свою безпеку Америці, закінчилася. А ми поки до цього не готові», – наголошує Макрон.

Нові правила гри

Міжнародні відносини, у тому числі економічні, докорінно змінилися через війну в Європі, яку веде ядерна держава, та через те, що європейська економічна модель перестала працювати.

«Ми не можемо одночасно мати найвимогливіші екологічні та соціальні стандарти, але інвестувати менше за конкурентів, мати найкращу торговельну політику і думати, що це дозволить створювати робочі місця. Це більше не працює», – пояснив Макрон. З його виступу виходить, що наївністю він вважає, зокрема, продовження гри за старими правилами: «Дві провідні міжнародні держави (Китай та Сполучені Штати. – ЄП) вирішили більше не поважати правила торгівлі. Я кажу це дуже простими словами, але така реальність».

Тож без докорінних змін Європа відстане від конкурентів та збідніє, переконаний він.

У той самий час неможливо ігнорувати культурну битву, битву нарративів і цінностей, яка вже точиться.

Довгий час Європа вважала, що її модель – найкраща і всі до неї прагнуть. І хоч демократія продовжує залишатися привабливою для багатьох у світі, правда полягає в тому, що ліберальну демократію все частіше критикують. І нехай критики часто використовуючи фальшиві аргументи, підміну цінностей тощо, але виходить, що Європа дозволяє цьому статися – а натомість має твердо відповідати на ці виклики.

«Наша відповідь – це потужність, процвітання та гуманізм», – дещо розмито заявив Макрон, після чого пояснив, що вкладає у ці три терміни.



Шлях до «потужної Європи»

За словами Макрона, потужна Європа – та, яку поважають, бо вона забезпечує свою безпеку, захищає кордони та усвідомлює наявні ризики.

Щоб діяти у цьому ключі, треба відмовитися від підходу, що діяв після Другої світової війни, коли частина країн Європи делегувала свою безпеку іншим. «Ми частково делегували нашу енергетику Росії, нашу безпеку Америці, а наші стратегічні перспективи – Китаю. Нам треба повернути це собі», – пояснив Макрон.

Головною небезпекою на континенті Макрон називає російську війну проти України. «Неодмінна умова нашої безпеки полягає в тому, що Росія не виграє загарбницьку війну, яку вона веде проти України», – заявив він, не уточнивши, втім, що саме він вкладає у поняття цього «невиграшу».

Макрон нагадав про свою ідею стратегічної невизначеності: Європа та партнери повинні перестати говорити про те, що вони не в змозі зробити. Включно з можливістю спрямування військ в Україну.

Крім того, маючи такого агресивного сусіда, як Росія з її балістичними спроможностями та ядерною зброєю, Європа має розробити концепцію «надійної європейської оборони», за якої європейські країни будуть здатні діяти як пліч-о-пліч з США, так і «наодинці, якщо це буде необхідно». Для цього французький президент у найближчі місяці запросить партнерів до розбудови європейської оборонної ініціативи.

Макрон наголосив, що ядерне стримування лежить в основі оборонної стратегії Франції, а отже, є ключовим елементом оборони європейського континенту. По суті, він наполягає, що саме Франція має опинитися у центрі європейської безпекової системи. Адже саме стратегія ядерного стримування буде необхідна для майбутньої побудови політики сусідства з Росією.

Емманюель Макрон хоче створити «справжню стратегічну близькість» між європейськими арміями шляхом запуску «другого етапу європейської ініціативи втручання», яку він запустив у 2017 році і яка налічує тринадцять учасників – західноєвропейських держав. Також він запропонував створити Європейську військову академію для підготовки кадрів у сфері безпеки та оборони.

Окрім цього, він закликав створити сили швидкого реагування, які даватимуть можливість швидко розгорнути до 5 тисяч військовослужбовців у ворожому середовищі «зокрема, для допомоги нашим громадянам». І хоча у цьому контексті не було згадки про Україну, та ця ініціатива звучить як частина його заяв щодо потенційної потреби спрямувати війська в Україну.

Крім того, Макрон підтримав інвестиції у кібербезпеку та кіберзахист, а також у розбудову оборонної промисловості.

Також він підкреслив важливість партнерства, натякаючи на розвиток відносин з Китаєм (Європа має показати, що «не є васалом Сполучених Штатів і може говори-

ти з різними регіонами світу»).

А ще – закликав до посилення європейської співпраці в питаннях міграції.

Добробут без «наївності»

Промова Макрона також окреслила його бачення шляху до підвищення рівня життя.

«Ми хочемо підвищити добробут усіх європейців, декарбонізувати нашу економіку, забезпечити наш суверенітет і залишатися великою торговою державою», але «ми цього не досягли», – пояснив він.

Одним з пріоритетів Макрон вважає

безвуглецеве виробництво, яке дозволить реіндустріалізувати економіку. Ще один пріоритет – спрощення стандартів для підтримки європейських компаній в умовах конкуренції: треба «покласти край занадто регламентизованій Європі, спростити правила».

При цьому Європа повинна обирати європейське – Made in Europe.

«Ми занадто наївні. Але у нас є реальні важелі впливу, ми – ринок з 450 мільйонами споживачів, ми повинні суворо захищати наші стандарти охорони здоров'я, наші соціальні стандарти, наші екологічні стандарти», – додав він.

Також Макрон бачить перетворення Європи до 2030 року на світового лідера в нових і стратегічних секторах, як-от штучний інтелект, квантові обчислення, космос, біотехнології та нові джерела енергії, пов'язані з воднем.

Для цього, зокрема, потрібні підтримка інновацій та досліджень, європейські преференції в секторах оборони та космосу: «Це єдине, що дозволить нам відреагувати на китайські субсидії та надмірні субсидії США».

Макрон також закликав до надмасштабних інвестицій, «від 650 мільярдів до 1 трильйона євро на рік і більше». Зараз, за його словами, у питанні інвестицій ЄС відстає від США та Китаю.

Європа з цінностями

Що, на його думку, необхідно зберегти з наявного досвіду Європи – то це фокусування на цінностях та свободі.

«Бути європейцем – це не просто жити на землі від Балтійського моря до Середземного моря або від Атлантики до Чорного моря, це означає захищати певну ідею, яка ставить вільну, розумну та освічену людину понад усе», – пояснив Макрон.

У цей ціннісний простір він чітко включив і Україну.

Президент Франції закликав «сказати собі, що від Парижа до Варшави та від Лісабона до Одеси є унікальні стосунки зі свободою та справедливістю».

Саме цей гуманізм Європи, який «відрізняє нас від інших», має бути захищений, вважає Макрон, наголошуючи, що «ліберальна демократія не є даністю».

«Ось чому я захищаю тут бюджетну обумовленість, пов'язану з верховенством права при розподілі коштів ЄС, і ми повинні ще більше посилити її процедурами встановлення та санкцій, коли є серйозні порушення», – заявив він, надіславши цим сигналом Угорщині Орбана, яка є основним порушником у ЄС у питанні спільних цінностей.

«Європа може померти сама. Ми повернулися в той час, коли Європа сумнівається в собі. Ми живемо у вирішальний момент. Ми можемо повернути контроль над нашим життям, свою долю завдяки потужності, процвітання та гуманізму нашої Європи», – підсумував Емманюель Макрон.

Ірина КРАСНОШТАН,
програмна директорка Міжнародного центру української перемоги (ICUV), для «Європейської правди», 26 квітня 2024 року === <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2024/04/26/7184718/>

УКРАЇНА ПЕРЕД ЗМІНАМИ І ПОСЕРЕД НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Президент України Володимир Зеленський закликає союзників захистити Україну так само, як вони змогли захистити Ізраїль від повітряного нападів з боку Ірану.

У своєму вечірньому зверненні Зеленський сказав, що після іранського удару «увесь світ побачив по діях союзників у небі Ізраїлю та сусідніх країн, якою дійсно ефективною може бути єдність у захисті від терору, якщо в основі єдності – достатня політична воля». «Ізраїль не є членом НАТО, і не треба було нічого такого, як активізація 5-ї статті. Ніхто не виявився втягнутим у війну. Вони просто допомогли захистити життя», - сказав президент.

За його словами, «шахеда» у небі України звучать так само, як у небі Близького Сходу, балістика скрізь б'є однаково, якщо її не збити. У ніч з 15 на 16 квітня Росія атакувала Україну 9-ма дронами «ша-

Що з допомогою?

Конгрес США з минулої осені не може ухвалити виділення допомоги Україні. Це питання переносили багато разів. Спікер Палати представників Конгресу США Майк Джонсон представив на закритій зустрічі з конгресменами чотири окремі законопроекти про допомогу Україні, Ізраїлю, Тайваню, а також про пріоритети національної безпеки. Про це повідомляє видання The Hill з посиланням на учасників зустрічі, яка відбулася в понеділок, 15 квітня. План, за словами співрозмовників видання, полягає в тому, щоб провести всі чотири законопроекти через одну процедурну норму, яка дає змогу вносити поправки.

Четвертий законопроект включатиме положення, яке дозволяє США використовувати заарештовані російські активи для допомоги Україні. При цьому поточний план не включає охорону кордону США, ска-

Зеленський закликає захід захистити Україну так само, як Ізраїль



хедами» із Криму. Їх збили українські повітряні сили над південними і центральними областями. У Хмельницькому було чути вибухи. «Небо Європи могло б уже давно отримати саме такий захист, який потрібен, якби так само й Україна мала схожу повну підтримку партнерів у збитті дронів і ракет», - зазначив президент.

Зеленський додав, що обговорюватиме це питання із партнерами України.

У ніч на неділю Іран випустив по Ізраїлю понад 300 ракет і безпілотників. ППО Ізраїлю та його союзників за підтримки військових літаків США, Великої Британії та Франції збили 99% цих снарядів. 15 квітня у Пентагоні заявили, що потреба України у засобах ППО є негайною. Міністерство оборони США закликала Конгрес США ухвалити законопроект із підтримкою України.

У понеділок внаслідок авіаудару російських військових по селу Лук'янці в Харківській області загинули двоє людей.

зав журналістам конгресмен від Республіканської партії Кевін Херн. Це може викликати невдоволення прихильників жорсткої лінії, які ці заходи пов'язують за допомогою Києва. У Білому домі раніше заявляли, що не підтримають ухвалення окремого законопроект про допомогу Ізраїлю без виділення \$60 млрд Україні. «Ми не ухвалимо окремих законопроект. Він не допоможе ні Ізраїлю, ні Україні», - заявила на брифінгу прес-секретар Білого дому Карін Жан-П'єр.

15 квітня 2024 року

<https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cyx6kkn0x16o>

Держдеп: США не можуть відбивати атаки в небі над Україною, щоб не втягуватися в протистояння з Росією

Сполучені Штати не можуть втягуватися у збройне протистояння з Росією, щоби відбивати її повітряні атаки в небі над Україною, однак продовжать докласти зусиль для посилення міжнародної підтримки ЗСУ необхідними озброєннями.

Джерело: речник Державного департаменту США Метью Міллер, «Укрінформ»

Деталі: За його словами, США не перебувають у збройному військовому конфлікті з Росією. Він зазначив, що присутність літаків США в небі над Україною для реагування на удари Росії означало би саме таке проти-

стояння Міллер наголосив, що США не збираються втягуватися в непрямий збройний конфлікт із Росією: «Президент Сполучених Штатів дав це чітко зрозуміти». За його словами, конфлікт між США і РФ означає би загрозу початку Третьої світової війни.

Тим не менше, за словами представника Держдепу, США повністю віддані підтримці оборони України.

Він наголосив, що адміністрація Байдена довела цю відданість впродовж останніх понад двох років повномасштабної війни, розв'язаної РФ проти України.

Пряма мова: «І якщо ви хочете поставити запитання про те,

що ми можемо зробити ще, воно буде адресовано Конгресу Сполучених Штатів».

Ще деталі: Він нагадав, що в Палаті представників перебуває законопроект із додатковим фінансуванням потреб національної безпеки США, який дозволив би надати Україні більше озброєнь, у тому числі, систем протиповітряної оборони: «І ми сподіваємося, що він буде прийнятий».

Олена ІВАШКІВ, сайт «Українська правда», 17 квітня 2024 року

<https://www.pravda.com.ua/news/2024/04/17/7451562/>

86 депутатів Європарламенту закликали ЄС надати Україні принаймні 7 комплексів Patriot

86 депутатів Європарламенту підписали листа, в якому закликають ЄС відправити в Україну «додаткові» зенітно-ракетні комплекси Patriot, які Україна використовує для протиповітряної оборони. «Україні терміново потрібні принаймні сім із цих систем, щоб протистояти новій жорсткій стратегії, яку почала Росія, яка націлена не лише на українську енергетичну інфраструктуру, а й на будівлі лікарень та житлові будинки в таких містах, як Київ, Одеса та навіть Львів», - мовиться у листі депутатам. За словами європейських законодавців, 6 європейських країн мають у своєму арсеналі системи ППО Patriot, і поки Конгрес США зволікає з ухваленням допомоги Україні, ЄС має «якнайшвидше»

доставити Києву необхідне обладнання. «Оскільки американський Конгрес знаходиться в глухому куті, наша відповідальність, особливо шести європейських країн, які мають системи Patriot, щоб доставити необхідне обладнання, і це якнайшвидше, щоб Україна могла реально протистояти цьому новому нищівному російському наступу», - мовиться у листі депутатів Європарламенту.

Депутат Європейського парламенту Гай Верховштадт написав у мережі X (раніше Twitter), що 6 країн, які мають установки Patriots, це Німеччина, Польща, Нідерланди, Румунія, Іспанія та Греція. «Європа має протиракетні комплекси Patriot і України вони дуже потрібні», - написав євродепутат у соцмережі X. Листа із закликом швидко

надіслати Україні ці системи адресували президенту Європейської Ради Шарлю Мішелю, главі європейської зовнішньої політики Жозепу Боррелю, канцлеру Німеччини, прем'єр-міністрам Польщі, Іспанії, Румунії, Нідерландів, Греції. Раніше 16 квітня глава європейської зовнішньої політики Жозеп Боррель під час виступу на європейському форумі Nueva Esopatia Forum заявив, що Євросоюз має терміново надати Україні більше засобів протиповітряної оборони та боєприпасів, щоб захистити Україну від російських атак ракетами та керованими бомбами на українські міста.

Сайт «Голос Америки», 16 квітня 2024 року

ПАРЄ підтримала вилучення заморожених активів Росії на користь України

Парламентська асамблея Ради Європи на засіданні 16 квітня підтримала резолюцію, яка закликає вилучити заморожені російські активи та використати їх на користь України.

Про це повідомляє «Європейська правда».

У пресслужбі ПАРЄ повідомили, що асамблея одноставно ухвалила резолюцію із «закликом передати заморожені російські державні активи до нового фонду для відбудови України».

Проект резолюції пройшов політичний комітет ПАРЄ наприкінці січня. Тоді повідомлялось, що документ пропонує Раді Європи очолити процес «вилучення російських державних активів та їхнє використання на відбудову України» й створити під її егідою міжнародний компенсаційний механізм.

Такий механізм передбачав би створення міжнародного трастового фонду, до якого передали б заморожені російські активи з країн-учасниць Ради Європи та інших держав.

Також пропонується створення неупередженої та ефективною комісії для розгляду претензій, що діяла би за загальнозвизаними юридичними нормами, аби розглядати заявки України та інших суб'єктів (фізичних та юридичних осіб), постраждалих внаслідок агресії.

Комітет закликає країни-учасниці Ради Європи та інші держави, у яких є заморожені російські активи, активно співпрацювати у питанні передачі цих активів у цей механізм за підтримки ЄС, США та країн «Групи семи».

Проект резолюції став складовою компенсаційного механізму, про ідею якого домовилися на саміті Ради Європи у Рейк'явіку влітку 2023 року. У рамках цього задуму вже заснували реєстр збитків від російської агресії, який розпочав прийом заявок 2 квітня.

Олег ПАВЛЮК,

сайт «Європейська правда», 16 квітня 2024 року

<https://www.euointegration.com.ua/news/2024/04/16/7183940/>

Бути, а не здаватись

Дуже популярний в Україні приклад Ізраїлю: у поведінці щодо ворогів, якості армії, сили національного духу.

Дійсно, не дарма ми – із тих небагатьох, хто відкрито підтримує Ізраїль не лише на офіційному рівні, а й на моральному. Але все це закінчується, коли настає час реальних дій. Тут наші національні інтереси чомусь знову залишаються на рівні прикладів. Після зміни росіянами тактики генциду в березні-квітні настав час переходу від європейської доктрини до ізраїльської. Про що це? Якщо простими словами: ви бачили тактику ізраїльтян в Секторі Газа? Попередження – удар. Швидко та ефективно.

А що в нас? Я не буду говорити про далекі цілі біля Москви чи Владивостока. Я маю на увазі набагато ближчий тил. Тільки по Маріуполю та навколишніх районах відомо про численні склади та розміщення ворога. Але там нічого не вибухає. Чому? Тому, що вони перебувають всередині житлової забудови. А «ми – не такі». Дійшло до того, що в Маріуполі росіяни заселилися в студентський гуртожиток. Тобто студенти – фактично діти – прикривають їх зверху та знизу. А у підвалі є невеликий склад зброї та БК. Це відоме всім місце: студентам, які продовжують там жити, росіянам, нашим оборонцям. Далі – самі розумієте – нічого. А там є найбільш жадані всім кадрирвіці.

Це лише один приклад. У нас із командою вся мапа в таких позначках. Найгірше, що росіяни про це знають. Знають та продовжують демонстративно селитися. Тож якщо ставати Ізраїлем – настає час бити по тилах. Жорстко та через попередження. Повірте, своїм ми донесемо. А після першого такого удару самі почекуні швидко почнуть гнати русно в шию, оголюючи казарми та склади для подальших ударів. Інакше далі продовжимо втрачати людей та силу спротиву в окупації, героїв на фронті, впритул до якого під «живим щитом» можна сховати все. Просто в нас більше немає ані часу, ані вибору. Часи емпатії минули. На часі прагматизм та ефективність. Тільки так.

Петро АНДРЮЩЕНКО,

радник міського голови Маріуполя, сайт «LB.ua», 15 квітня 2024 року
https://lb.ua/blog/petro_andriushchenko/608453_buti_zdavatis.html

Чому захід захищає Ізраїль, але не захищає Україну

Хто не має власного проекту майбутнього, той лише ресурс для тих, у кого проєкт майбутнього є інвестиції, які прийшли в Ізраїль, тому що надзвичайно сприятливий бізнес-клімат і верховенство права. А друга причина – безумовний геополітичний вектор Ізраїлю, основою якого є відсутність ілюзій щодо майбутнього в разі поразки.

Про наш бізнес-клімат, верховенство права, геополітичну багатовекторність (закреслено) нерозбірливість, «какая разница» та загравання з Москвою протягом десятиліть – усім відомо.

Захід керується інтересами, а не цінностями, і захищає тих, хто йому корисний, – а на жертви, страждання, договори й міжнародні правила начхати, такий ось Realpolitik. Таке доросле розуміння є протилежним дитячому очікуванню, що хороші дорослі дяді прийдуть і врятують, бо ж у кіно завжди щасливий кінець.

Але виходячи з Realpolitik, може бути об'єктивний підхід: ну не цікаві ми, що ж робити. Он вони мають потужну діаспору, (непідтверджену) ядерну бомбу, статус пріоритетного військового союзника та десятки мільярдів інвестицій. А ми маємо лише ворога, який лякає навіть своєю згідкою.

А може бути суб'єктивний підхід. Ми сьогодні не цікаві, але завтра мусимо стати цікавими. Завтра ми повинні мати десятки мільярдів інвестицій (це можливо за умов сприятливого бізнес-клімату), статус пріоритетного військового союзника (хтось має бути оператором безпеки в регіоні), найцікавіші інновації у сфері військових технологій, потужну діаспору (яку треба не відрізати, а зробити частиною Великої України, світової нації) тощо. І довести, що старий поранений російський ведмідь не такий страшний, а його перетворення – в інтересах наших союзників. Бо їм дістанеться його тепла хутрова шкіра.

Якщо я сьогодні здатен зробити силовою вправу 20 разів, а хочу 50 разів, бо Сашко може, а я ні, – це не комплекс меншовартості. Це цілепокладання, за яким іде розробка й втілення проєкту. Внутрішній локус контролю: відповіді на всі найголовніші запитання перебувають усередині тебе. Хто не має власного проєкту майбутнього, той лише ресурс для тих, у кого проєкт майбутнього є, сказав Хай Тао.

Валерій ПЕКАР,

викладач Києво-Могилянської бізнес-школи, 15 квітня 2024 року
<https://www.liga.net.ua/all/opinion/chomu-zakhid-zakhyshchaie-izrail-ale-ne-zakhyshchaie-ukrainu>

УКРАЇНА ПЕРЕД ЗМІНАМИ І ПОСЕРЕД НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Президент Латвії після останньої атаки РФ захистив право України бити по російських НПЗ

Президент Латвії Едгарс Рінкевичс закликав надати Україні більше засобів протиповітряної оборони і заявив, що Україна має право бити по російських нафтопереробних заводах.

Як повідомляє «Європейська правда», про це він написав у Twitter (X).

Росія продовжує руйнувати українську цивільну енергетичну інфраструктуру, а Україна потребує більше засобів протиповітряної оборони, наголосив президент Латвії.

«Тим часом Україна має законне право завдавати ударів у відповідь по нафтопереробних заводах, військових та енергетичних об'єктах на російській території, оскільки російські атаки продовжуються», – написав Рінкевичс.

Генеральний секретар НАТО Енс Столтенберг заявив, що Україна як країна, що обороняється від агресії, має право завдавати ударів по «легітимних військових цілях» за своїми межами.

Міністр оборони США Ллойд Остін нещодавно критично висловився про удачу по НПЗ, поставивши під сумнів їхній вплив на хід війни.

Іванна КОСТИНА,
сайт «Європейська правда», 11 квітня 2024 року
<https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/04/11/7183591/>

«Влада Путіна впаде». НАТО для України є альянсом хороших сусідів

4 квітня 1949 року у Вашингтоні було урочисто підписано Північноатлантичний договір. Це був день створення НАТО – і ще один важливий результат Другої світової війни.

Однак, на відміну від спільної перемоги союзників над гітлерівським Рейхом, створення НАТО мало на меті захистити демократії від впливу тоталітаризму. А цей вплив після перемоги над гітлерівською Німеччиною не тільки не зник, він навіть посилювався. Адже серед переможців у Другій світовій війні був і Радянський Союз, а його диктатор Йосип Сталін продовжував плекати агресивні плани щодо посилення своєї імперії.

З того часу до Північноатлантичного альянсу приєдналося ще 20 країн, зараз кількість учасників дійшла до 32. Однак протистояння з Росією залишається чи не найголовнішим викликом для НАТО й ставить нові завдання перед його членами. Коли наприкінці 90-х почалося велике розширення НАТО, країни Центральної Європи намагалися приєднатися до альянсу насамперед тому, що не бажали більше залежати від змін у політичному курсі Кремля. Хоча навіть у перші роки правління Володимира Путіна – не кажучи вже про епоху Бориса Єльцина – можна було вважати, що сусідам Росії нічого не загрожує.

ЗМІНА ДИНАМІКИ В НАТО І УКРАЇНА

«Вступ Латвії до НАТО здавався не таким важливим, бо ж тоді мало що вказувало на те, які кардинальні політичні зміни невдовзі відбудуться у світі. Не тільки російський президент заявляв у той час, що дотримуватиметься конституційного правила про два президентські терміни максимум, а й комуністичні лідери Китаю також наслідували традиції обмеження перебування при владі двома каденціями. Загальносвітова перемога демократії здавалася вже забезпеченою. Після закінчення Холодної війни світ жив у атмосфері розрядки напруженості. Думка про те, що на європейському просторі (за винятком Балкан) можливі реальні бойові дії, здавалося чимось нереальним» – нагадував оглядач латвійської газети Neatkariga. Йі таку оцінку вступу своєї країни до НАТО міг би дати кожний із журналістів країн, які приєдналися до альянсу після краху Радянського Союзу і Варшавського договору. Але виявилось, що у відносній безпеці можуть відчувати себе саме ті країни, народи яких зробили не просто правильний, але вчасний вибір. Саме тому для України є таким важливим зараз просування дорозу до Північноатлантичного альянсу. Йі навіть боротьба за зміну динаміки щодо підтримки з боку НАТО, про яку говорить генеральний секретар альянсу Енс Столтенберг, має для України велике значення. Хоча ніде правди діти – українці сьогодні хотіли б не просто допомоги, а солідарності й прискорення процесу вступу України до альянсу.

Однак для того, щоб це відбулося, не тільки Україна має продовжувати опір російській агресії, але й альянс має подолати свої внутрішні труднощі. Всі ми з певним здивуванням спостерігали, з якими несподіваними проблемами йшло приєднання до НАТО Фінляндії і Швеції – хоча, здавалося б, сам альянс мав бути зацікавленим у членстві цих країн.

ПРАВО ВЕТО І ПУТІН ЗІ СВОЇМИ ПЛАНАМИ

«В основі нашого найпотужнішого у світі альянсу лежать принципи демократії, міжнародного права та верховенства права загалом. Тим не менш, низка країн, які забули про ці цінності, з давніх-давен намагаються просувати свої меркантильні інтереси під час ухвалення важливих рішень в рамках НАТО. Про це свідчать, наприклад, тяганини із вступом до альянсу Швеції – коли корисливі мотиви Туреччини та Угорщини заслонили собою спільні інтереси щодо безпеки альянсу. Право вето є однією з найсерйозніших проблем усередині подібних важливих організацій західного світу. Дуже показовим прикладом у цьому плані є ООН, яка з існуючим правом вето стала абсолютно неефективною» – відзначав автор литовського видання IQ.

І з цим важко не погодитися, бо якщо забути про цінності, стане не дуже зрозумілим, для чого взагалі створений альянс, чому його члени мають витрачати стільки грошей на оборону, і що саме їм загрожує в разі втрати солідарності. Коли Швеція приєдналася до НАТО, її провідне легендарне видання Dagens Nyheter наголошувало у редакційній статті: «Ми стали членом НАТО не тому, що нам довелося це зробити. Це моральне рішення, а блок НАТО – мирний проект. З самого початку альянс складався здебільшого з відкритих демократій, які бачили загрозу з боку потужної диктатури, для якої вже сама справа свободи, яку виявляє людина, є екзистенційною загрозою. ... Чим сильнішим є НАТО, тим більша ймовірність того, що Путін відмовиться від своїх планів щодо відновлення Російської імперії. Демократія та свобода продовжують мати сильний вплив на мільйони людей. Влада Путіна впаде. А до того часу приємно буде побути в оточенні хороших сусідів!»

От і Україні через 75 років після створення НАТО хотілося б бути поруч із хорошими сусідами.

Віталій ПОРТНИКОВ – журналіст і політичний коментатор, оглядач Радіо Свобода і Крим.Реалі, 6 квітня 2024 року
<https://www.radiosvoboda.org/ukrayina-nato-putin/32893873.html>

Гендиректор МАГАТЕ Гроссі про ситуацію на ЗАЕС: Ми наближаємося небезпечно близько до ядерної аварії

У понеділок, 15 квітня, відбулося спеціальне засідання Радбезу ООН щодо ситуації на окупованій Росією Запорізькій атомній електростанції, під час якого гендиректор МАГАТЕ Рафаель Гроссі заявив, що визначені раніше принципи безпеки на ЗАЕС неодноразово порушувалися.

Про це повідомляє Цензор.НЕТ із посиланням на Голос Америки. Як зазначається, ще минулої весни Гроссі запропонував п'ять принципів, які гарантували б безпеку на ЗАЕС.

Це, зокрема, уникнення будь-яких атак на ЗАЕС; не використання станції для зберігання важкого озброєння або як бази для військовослужбовців; захист зовнішніх джерел живлення; захист усіх важливих структур, систем і компонентів від атак або диверсій; утримання від будь-яких дій, які могли б скомпрометувати ці принципи.

Тоді країни-члени Радбезу, а також Україна чітко підтримали ці принципи.

Під час відкриття засідання Радбезу 15 квітня генеральний директор МАГАТЕ повідомив, що від початку квітня ці принципи неодноразово порушувалися. Зокрема, 7 квітня місія МАГАТЕ, яка перебуває на ЗАЕС, підтвердила пряму атаку на станцію, вперше від листопада минулого року. Загалом ідеться про три атаки дронами.

Зазначається, що прямий удар був по вершині купола захисної оболонки будівлі реактора 6 блоку.

«Хоча пошкодження конструкції є поверхневими, напад створює дуже небезпечний прецедент успішного націлювання на захисну оболонку реактора», – заявив Гроссі.

Дві інші атаки були здійснені в

безпосередній близькості від гловних будівель реактора і призвели до щонайменше однієї жертви.

«Ми наближаємося небезпечно близько до ядерної аварії. Ми не повинні дозволяти самовдоволенню та фортуни вирішувати, що станеться завтра. Сьогодні ми маємо зробити все, що в наших силах, щоб мінімізувати ризик аварії», – заявив він, а також нагадав, що необхідно дотримуватися п'яти принципів, адже вони можуть запобігти катастрофі.

Наталія ДЖУМА,
сайт «Цензор.НЕТ»,
16 квітня 2024 року
https://censor.net/ua/news/3484706/gendyrektor_magate_grossi_pro_sytuatsiyu_na_zaes_my_nablijayemosya_nebezpechno_blyzko_do_yadernoyi_avariyi

Чому війська НАТО можуть бути потрібні в Україні? Думки експертів

Заява президента Франції Еммануеля Макрона про те, що не можна виключати жоден сценарій подій в Україні, включно з розгортанням військ НАТО на території України, зняв табу на публічне обговорення цієї теми. Попри те, що Білий дім та провідні європейські лідери виключили цю можливість, західні аналітики і коментатори вважають, як і міністр закордонних справ Польщі Радек Сікорський, що «присутність сил НАТО в Україні не є немислимою». Деякі військові експерти називають ймовірність розгортання будь-яких військових сил НАТО в Україні неймовірно малою, а проте, вони пропонують помислити над можливими сценаріями, які до того ж «можуть стати основою для оцінки ризиків інших країн НАТО та окремих країн, а також для ширшого планування НАТО на випадок надзвичайних ситуацій». Інші ж, навпаки, переконані, що країни НАТО рано чи пізно будуть змушені допомогти Україні своїми збройними силами через те, що Києву у цій війні бракує не лише зброї, а і людей.

МОЖЛИВІ ЗАВДАННЯ ВІЙСЬК НАТО В УКРАЇНІ

Як пише Мік Раян, колишній генерал австралійської армії, який співпрацює з американськими дослідницькими установами, цілі спрямування військ НАТО в Україну могли б включати зупинення подальшого просування російських військ на території України, а згодом підтримання України у звільненні її території. Таким чином вони б змусили Кремль змінити стратегічний підрахунок та домагатися переговорів щодо повного виведення російських військ. Також, як зауважує Раян у статті Futura Doctrina, війська НАТО в Україні сигналізували б про рішучість альянсу протистояти прагненням Росії напасти на країни НАТО. Також вони б продемонстрували рішучість НАТО протистояти іншим авторитарним націям і запобігли б переростанню конфлікту у ядерний.

ЯДЕРНУ ЗБРОЮ НЕ ВИКОРИСТОВУВАЛИ В МИНУЛОМУ НЕ ЛИШЕ ЧЕРЕЗ СТРАХ

Попри заяви деяких російських про ймовірність ядерного конфлікту, якщо країни НАТО прийдуть на допомогу Києву своїми військами, інший оглядач, Едвард Лутвак – стратег та історик, відомий своїми роботами з військової історії та міжнародних відносин, вважає, що історія конфліктів після Другої світової війни, доводить, що ядерна війна була б неефективною. Логіка полягає у тому, що на використання невеликої «тактичної» ядерної зброї інша сторона би використала свій власний арсенал, і те саме стосується будь-якої спроби замінити звичайну військову силу ядерною зброєю, пише Лутвак. «І тому стало зрозуміло, що хоча ядерна зброя є корисним засобом стримування, її можна використовувати лише для того, щоб завдати удару у відповідь на попередні ядерні атаки – і ніколи не для досягнення будь-якої перемоги», – зауважує Лутвак у своїй статті для журналістського проекту The Unheard.

Виходячи з цього, він переконаний, що введення західних військ в Україну є можливим, і до ядерного конфлікту воно не призведе. Також він вважає, що попри те, що Київ запевняє, що йому потрібна лише західна зброя, а воювати українці будуть самі, Лутвак переконаний, що це не так, і Києву потрібна не лише зброя, а і люди до неї. Він говорить, що попри зниження мобілізаційного віку, в Україні немає достатньої кількості молодих чоловіків, які могли б ефективно воювати. За його підрахунками, Україна може мобілізувати максимум 800 тисяч людей, що є дуже мало для країни такого розміру, бо набагато менший Ізраїль в разі потреба може досить швидко поставити «під рушницю» близько 600 тисяч

військових. Як вважає Лутвак, якщо країни НАТО не прийдуть на допомогу Україні військами, на неї чекає «катастрофічна поразка». За даними Лутвака, Велика Британія та Франція разом із скандинавськими країнами вже негласно готуються відправити війська. Ідеться про невеликі елітні підрозділи та і матеріально-технічний і допоміжний персонал, які можуть залишатися далеко від фронту.

Генерал у відставці Раян також вважає, що іноземні інструктори в Україні могли б займатися підготовкою українських військових, що допомогло б вивільнити додаткові українські сили для передової. Фахівці НАТО могли б працювати над розробкою цілей, над кібербезпекою, розвідкою та в інших високотехнологічних галузях. Додаткові сили були б потрібні у протиповітряній обороні. Військові інженери могли б допомогти у побудові лінії оборони та розмінуванні. Додаткова допомога була б потрібна у Чорному морі та у захисті від ударів з космосу.

ЗАСТОСУВАННЯ БОЙОВИХ СИЛ Є «СУМНІВНИМ» І

ПОЛІТИЧНО РИЗИКОВАНИМ

Говорячи про найбільш чутливий момент, розгортання сухопутних бойових сил в Україні, Раян називає його «остаточним виявом колективної волі НАТО». Він зауважує, що таке розгортання було б логістично складно розпочати та підтримувати. Він вважає, що «спроможності багатьох країн НАТО розгорнути бездатні... сухопутні сили є сумнівною». Також він бачить складнощі у тому, щоб інтегрувати такі війська з українськими і визначити, хто здійснюватиме командування. «І політика такого розгортання була б надзвичайно складною, враховуючи ймовірність великих втрат і російської ескаляції», – вважає генерал Раян. На його думку, з надсиланням військ в Україну були б пов'язані численні ризики, такі як ескаляція конфлікту з боку Росії, ще сильніший ядерний шантаж, збільшення економічної нестабільності у світі та створення можливостей для Китаю, який би міг почати конфлікт з Тайванем. Раян вважає, що через численні стратегічні та політичні ризики введення військ НАТО на територію України наразі є дуже мало ймовірним, але подумати над різними теоретичними стратегіями він все ж вважає за потрібне. Бо перевірка та вивірення стратегічних припущень має вирішальне значення для навчання та адаптації до стратегічного середовища, каже колишній генерал.

Лутвак наводить більш практичні аргументи для того, щоб почати думати про введення військ НАТО в Україну. Він каже, що якщо Європа не зможе надати достатню кількість військ, Росія переможе на полі бою, а «російська військова міць переможе повернутися до Центральної Європи». «Тоді західноєвропейським державам доведеться відновлювати свої збройні сили, хочуть вони цього чи ні, починаючи з повернення обов'язкової військової служби», – додає Лутвак. І не виключено, каже він, що «за таких обставин ми навіть можемо стати свідками спалаху ядерної ностальгії», яка повертатиме до життя «ілюзії, що апокаліптичної зброї може бути достатньо для збереження миру».

Наталія ЧУРІКОВА,
«Голос Америки», 10 квітня 2024 року
(У скороченому вигляді. Повністю, зі всіма знітками, за посиланням:
<https://www.holosameryky.com/a/nato-v-ukrajini-ne-je-nemyslymo/7563438.html>)

Наталія Чурикова, кореспондентка Голосу Америки. Під псевдонімом Марія Щур працювала на Радіо Свобода понад 25 років як авторка статей і радіопрограм, редакторка, тренерка з журналістики.

УКРАЇНА ПЕРЕД ЗМІНАМИ І ПОСЕРЕД НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

ЯКИМИ БУЛИ ПЕРШІ ДНІ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Євгеній із позивним «Шорох» пішов на війну задвоє до повномасштабного вторгнення Росії. Каже, був мотивований, хотів захистити своїх рідних, свою сім'ю, смерть його не лякала. Хоча на той момент йому було всього 20 років. Нині він боєць 79-ї окремої десантно-штурмової бригади ДШВ ЗСУ.

«Дуже багато було днів, коли я розумів, що можу не повернутися додому живим. Коли окупанти штурмували нас і я знав: або ми

Лимані на Донеччині: там був масовий безперервний артобстріл. «Були дні, коли вони могли нас обстрілювати 22 години поспіль без перерви. Нам не давали перепочити.» Тоді на Донеччині у росіян було багато техніки. Зараз бої змінились, адже Путін кидася на фронт більше «м'ясників». «Найбільша помилка росіян була в тому, що вони вільно себе почували. Може те «м'ясо», яке сюди лізе не розуміє, що ми їх будемо стирати з нашої землі. Окупанти вільно ходили по дорозі. Проходили у 30-ти метрах переді мною і думали, що я не відкрию вогонь.»

вом – «руїни». Окупанти стерли місто з лиця землі.

ПРО ТЕХНІКУ ОКУПАНТІВ ТА ОБСТРІЛ ФОСФОРОМ

«Найстрашніший обстріл певно для мене це був фосфор. Це високий градус горіння, - 1200 градусів. Якщо ця речовина потрапляє на тіло, - її неможливо загасити і людина згорає заживо. Це від снаряда смерть настає швидко. Окупанти фосфор кидали на нас купу разів, частіше що вітром здувало часто. Ми його гасили землею. Але на ранок воно все одно

горіло», - розповідає Євгеній Шорохов.

Боєць згадає як він разом з побратимами нищив техніку противника. «Іхало 3 бойові машини піхоти й 2 танки: один підірвався на міні, другий вже спалили ми. А от БМП вдалося відійти. Ми заходили в ліс і по місцевості вже орієнтувались. Разом з хлопцями, які вже загнули, ми повзли на максимально близьку відстань, до 300 метрів від танку, просто розстрілювали техніку і тікали від ворожих снарядів».

Український захисник поділився, як йому вдалося вижити на полі бою. Каже, що уламки залітали під бронешителі і вилітали з іншого боку, навіть не поранивши його. Залітали уламки і в каску, - вона не раз врятувала життя бійцю. «Залітали уламки в снаряди від РПГ. Мені дуже пощастило, мене Бог зберіг, я мав тільки купу контузій, - от тоді мені було важко». За словами військового, Сили оборони штурмували окуповані села, де було багато цивільних. Більшість із них були проти воєнних. На щастя, на наших бійців це не впливало: всі розуміли, що люди змучені бойовими діями. Точно, що не сподобалось нашим захисникам, так це те, що багато місцевих «здавали» українські позиції. Ворог завчасно знав, де перебувають воїни, в тому числі через цивільних. Проте були й ті, які допомагали та підтримували. Це було, зокрема, на Донеччині.

Там же, за словами Євгенія, були запеклі бої: діти разом з жінками перебували постійно в укриттях, на вулиці нікого не було через постійні артобстріли. «Багато побратимів я виніс з поля бою: і поранили і мертвих. Особливо тяжко виносити «двохсотих». Адже він був твій побратим, а зараз він без голови чи без руки. Було ще й фізично важко, бо вони важкі, недаром їх називають 200-ми. Ще й під обстрілами. Але тягнути витягували. Поранили куди легше рятувати, деякі самі йшли, а ми тільки прикривали і підбадьорювали, казали «зараз тебе захищать, помиють і будеш, як нова копія.»

ДЛЯ ВОІНА ЗСУ ВАЖЛИВИЙ НА ФРОНТІ МОРАЛЬНИЙ ДУХ І ВІРА В КРАЩЕ МАЙБУТНЄ

«Зараз я бачу, що у більшості воїнів цієї віри вже немає, хлопці втомились. Якщо здорові чоловіки забули про війну, - це погано. Бо там наші теж не вічні, хтось виживає, хтось лишається інвалідом, а хтось так і помирає на полі бою. Ми теж не вічні».

Ангеліна ШОРОХОВА,

сайт «Цензор. НЕТ», 17 квітня 2024 року
https://censor.net/ua/blogs/3484904/vyina_z_pershih_vust_ntervyu_z_vyiskovim_zsu_yakiyi_boronit_ukranu_4_roki

Війна з перших вуст: інтерв'ю із військовим ЗСУ, який боронить Україну 4 роки

відіб'ємо цей штурм, або дорога у нас одна – загинути», - каже Євгеній.

Понад рік воїни 79-ї ОДШБр були у гарячих точках фронту, без ротаций. «Шорох» згадає, що поки він був на Сході України, його рідна Херсонщина була окупована. Він не бачив сім'ю та навіть не міг вийти із рідними на зв'язок. Згодом його родині вдалось виїхати з лівого берега регіону важкою ціною: покинувши будинок у рідному селі.

«Коли я одружився, я розумів що хочу вийти звідси живим. Я не хотів загинути у 24 роки, розуміючи що не маю ні дружини, ні дітей», - каже боєць.

ПРО НАЙСКЛАДНІШІ ДНІ НА ПЕРЕДОВІЙ ДЛЯ ВОІНА 79-ї ОДШБр

За словами Євгенія, найважчі бої були у

Техніка в окупантів була різна: і радянська, і новітні БТР і БМП. Російські танки Т-90 були найстрашнішими для бійців через автоматичне наведення. «Я стріляю з РПГ по танку, а він по пострілу автоматично бачить та повертає на мене башту. Але ми все одно їх нищили. Ми палили їм двигуни, вони ставали посеред поля. Декому з екіпажу навіть вдалось втекти», - розповідає Євгеній. Окупанти часто кидали свою техніку. У більшості тільки тоді, коли вона була підбита. Євгеній згадає, як він разом із побратимами бачив купу робочої техніки, яку росіяни лишили під Северодонецьком. Бахмут боєць згадає одним сло-



Війна у Чорному морі увійшла в нову фазу. Росіяни змушені боротися з українськими безкіпажними катерами (БЕК) та ударами дозвукових крилатих ракет Storm Shadow/SCALP. Вони зняли командувача Чорноморського флоту РФ адмірала Віктора Соколова, який перебував на посаді з вересня 2022 року. За даними британської розвідки, це сталося після знищення великого десантного корабля (ВДК) «Цезарь Куников» у середині лютого. А російські кораблі, що вціліли, сховалися в бухті Новоросійська, захищаючи вхід туди баржами, сітками, мінами і катерами, які несуть «паліативну» протидію БЕК, включно з БТР на борту та великокаліберними кулеметами...

ПОЛЮВАННЯ НА РОСІЙСЬКІ КОРАБЛІ

Чому йде таке полювання за Чорноморським флотом РФ? Кожен вибитий, наприклад, ВДК чи СДК (середній десантний корабель) - це мінус 500 тонн вантажів подвійного призначення. У Кремлі неохоче використовують перевезення через Керченський міст, щоб не повторилася диверсія з обвалом прольоту мосту. А великим фурам взагалі його заборонено використовувати з того самого жовтня 2022 року, коли стався вибух. Вантажівкам натомість радять користуватися поромними переправами або ж їхати до півострова через так звані нові регіони, тобто окуповані частини Донецької, Запорізької і Херсонської областей. Тому якщо російським військовим потрібно щось доставити до Криму чи інших окупованих регіонів півдня України - це переважно десантні судна. Паралельно Росія буде залізничний маршрут з Ростова-на-Дону через Маріуполь і Бердянськ до Криму. Наприкінці березня начальник української військової розвідки Кирило Буданов заявив, що «цей процес майже завершено». Водночас десантні кораблі - це також можливість перекидати оперативний резерв, а не тільки вантажі чи паливо в цистернах. Кожен ВДК - це або танкова рота, або ротна група на десять БТР. Остання українська повітряна ата-

Як Росія змінює тактику після втрат на Чорному морі і що готує Україна

ка на Крим 24 березня завдала ушкодження різного ступеня чотирьом кораблям. Розвідник «Іван Хурс» отримав влучання в корму - там може бути пошкоджена і гвинто-рульова група, і антени зв'язку та радіоелектронної боротьби. ВДК «Азов» отримав пряме влучання. ВДК «Ямал» - пролом борту та пошкодження від розриву 400-кілограмової боеголовки Storm Shadow/SCALP на бетонному пірсі поруч. Трофейний для росіян ВДК «Костянтин Ольшанський» також постраждав від близького вибуху - вже ракети «Нептун». Це важкі пошкодження для кораблів, на яких немає броні. І розрив на палубі, і близький приліт - це місяць ремонту. «Цезарь Куников», який отримав схожі пошкодження у березні 2022 року в Бердянську, потім ремонтували близько року. Найціннішим ураженням є «Іван Хурс» - це радіотехнічний розвідник - шпигун, здатний слухати частоти та ставити перешкоди. Показово є і остання втрата росіянами корабля безпосередньо у морі - 94-метрового корвета «Сергей Котов» проекту 22160 вранці 5-го березня. Знищення великого патрульного корабля з 12-тонним вертольотом на борту, який взагалі-то мав відбивати подібні атаки, - «ляпас» російським адміралам. Сім українських морських дронів відправили «Котова» на дно - попри те, що він був пристосований, щоб відбивати атаки швидкісних маневрених цілей.

ЗАХІДНА ТАКТИКА РОСІЯН

До чого готується командування Чорноморського флоту РФ? Схоже, їхня ставка робиться на підготовку екіпажів гелікоптерів для пошуку морських дронів. Адже є не одне, і не два відео, коли попри щільний вогонь з

повітря по безкіпажних катерах, достатньої кількості влучань не було. Кулеметник одного з палубних гелікоптерів росіян в одному з відео Міноборони РФ нарікав: «Супротивник працює з дронами переважно у темну пору доби. Поводять вони себе дуже спритно. Можуть ганяти біля корабля і просто чекати, коли ми розстріляємо боекомплект. А потім виходять на атаку». Тож судячи з крихт інформації, яка просочується з РФ, саме на вертольоти будуть покладатися головні зусилля росіян щодо захисту кораблів від дронів, і зараз активно тривають відповідні навчання.

Також уцілілі кораблі Чорноморського флоту РФ отримують додаткові кулемети (хоча «Сергею Котову» додаткові 12,7-мм кулемети «Корд» на кормі не допомогли). Водночас не можна нескінченно роздувати екіпажі бойових кораблів, оскільки і запаси води та їжі, і кубрики, і енергетика судна розрахована на певну кількість людей. Тому навряд чи постів кулеметників буде багато. Ймовірно, ці пости оснастять нічними прицілами та тепловізорами, а з кораблів при небезпеці підніматимуть повітряні дрони з нічним відеоканалом - це логічно, оскільки більшість атак проводились саме у нічний час. Тобто оборона - ордер кораблів (розташування кораблів під час переходу морем або в бою - Ред.), щільний вогонь «паліативу» та «очі» спостереження. Це те, що, на думку росіян, допомагатиме вижити, коли їхні кораблі будуть виходити в море.

МОРСЬКІ ПЛАНИ УКРАЇНИ

До чого готується Україна на Чорному морі? На початку березня СБУ показала нову модель морського дрона, здатного нести до

тонни вибухівки. Час покаже, як його використовуватимуть - чи проти опор Кримського мосту, чи для ударів по пірсах на російських базах, щоб уламки бетону і арматури завдали додаткових пошкоджень кораблям поруч, чи для прориву рядів захисних барж на тих же базах. Зараз Україна оперує десятками морських дронів, здатних нести від 300-400 кг вибухівки, тож з новими можливостями вона цілком може атакувати з моря навіть захищені бази. Чи не найголовніше, що є в українських Сил оборони, - широкий та стійкий до РЕБ канал супутникового зв'язку. Це означає, що рано чи пізно надводні дрони зможуть ставити аерозольні димові завіси, завдавати ураження з протитанкових ракетних комплексів та реактивними снарядами (це вже роблять), а також самі «роздаватимуть» купол РЕБ до вкола. І це перспективи не кількох років, а місяців. Під час комбінованих атак з використанням напівавздухних малопоштових дронів у першій хвилі та носіїв тонни вибухівки у другій реально знищити будь-який корабель, який є на озброєнні у росіян, та навіть спробувати розбити пірси на їхніх базах. Тому в Новоросійську продовжують встановлювати нові баржі з сітками, поки українським морським коридором більше тисячі торгових суден перевезли вже понад 30 млн тонн вантажів. Спроба Росії задушити Україну з моря блокою дою і загрозою десанту наразі провалилась.

Кирило ДАНИЛЬЧЕНКО

Role, для BBC Україна, 10 квітня 2024 року (У скороченому вигляді. Повністю - за посиланням: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cv2xe7erd7lo>)

УКРАЇНА ПЕРЕД ЗМІНАМИ І ПОСЕРЕД НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

У списку, який «Схеми» отримали від української розвідки – перелік з понад 2000 закордонних деталей з «начиння» п'яти російських винищувачів – Су-27СМ3, Су-30СМ, Су-34, Су-35С та Су-57 останнього покоління. Згадані винищувачі – носії ракетно-бомбового озброєння, які Росія активно використовує у війні проти України і регулярно звітує про отримання армією РФ нових бортів. Із Су запускають авіаційні бомби – наприклад, КАБ-500 чи КАБ-1500, та, в тому числі, керовані ракети – зокрема, Х-59 та її модернізовану версію Х-69.

• У квітні цього року через атаки Х-59 у Дніпрі поранено 18 людей.

• У березні в Одесі від уламків такої ракети постраждала дитина, її госпіталізували.

користувачів з проханням не використовувати електроніку Murata у зброї. «Murata розробила і запровадила фундаментальну політику безпеки експортного контролю з метою дотримання всіх законів і правил такого контролю у кожній країні, де Murata працює. Компанія просить клієнтів гарантувати, що жодні продукти Murata не використовуються та не продаються через будь-які канали для використання у проектуванні, розробці, виробництві, утилізації, обслуговуванні чи експлуатації, чи іншим чином сприяють створенню зброї масового знищення та звичайної зброї», – йдеться у зверненні Murata. При цьому, як проаналізували в НАКО, імпорту продукції Murata до РФ за період повномасштабного вторгнення тільки

щодо якого також немає санкцій.

ШЛЯХ ДО РОСІЙСЬКОГО ВПК

Згідно з імпортно-експортними даними за 2023 рік, Noratec Holdings з Кіпру та Matrix Metal Group з Угорщини продавали імпорту електроніку фірми «Екситон» з Росії. Ця фірма була зареєстрована вже у розпал повномасштабного вторгнення – у червні 2022 року у Московській області. Основний профіль діяльності – оптова торгівля виробничим електротехнічним обладнанням та матеріалами. За рік нетривалої діяльності «Екситон» отримав виручку у понад 1,3 млрд рублів (приблизно 12 мільйонів доларів). У імпортно-експортній документації «Екситон» приховує повні назви елементів, які завозить

понтент» також накладені українські санкції.

Згадані кіпрська Noratec Holdings та угорська Matrix Metal Group також торгують з «Дисплей Компонент» (Noratec у 2021-му, а Matrix – у 2021-2023 роках). Крім цього, московський і смоленський «Екситон», а також фірми «Дисплей Компонент» та «Інтеграл-Запад» пов'язує між собою родина Алтухових – в різний час вони були власниками, засновниками чи керівниками цих компаній. Власником обох закордонних постачальників електроніки Noratec Holdings та Matrix Metal Group є громадянин Латвії Владімір Борецькіс. У соцмережі LinkedIn він має сторінку, в якій вказує, що працює у Noratec Holdings, проживає на території Великої Британії та вільно

«Аспектриум», «Имотэк», «С-Мит», «Софтлайн Проекти», «Фаворит-ЭК», «Аппаратура Систем Связи», «НПФ «Микран», «Элвира», «Техностек», «Электрейд-М», «Миком», «ЭФО».

«Санкції зазвичай змушують шукати нових постачальників, нові шляхи для імпорту. Все це впливає на час поставок та може впливати на якість продукції, бо якась китайська фірма, створена тижень тому, не має можливостей, які були у технологічного гіганта, який міг постачати товар в РФ своїм офіційним дилером, але перестав це робити внаслідок санкцій», – пояснює старша дослідниця НАКО Вікторія Вишнівська. Цикл виробництва і поставки в РФ побудований таким чином, що компанія, яка виграє контракт, повинна мати запас

Наскільки російський ВПК залежний від імпорту технологій? І чи можна перекрити ці поставки? «Схеми» (Радіо Свобода) отримали ексклюзивний список від української розвідки – перелік імпорту електроніки з 2000 деталей, які складають «мозок» російських винищувачів типу Су. Тих літаків, які армія РФ застосовує для атак проти України. Журналісти проаналізували цей список разом з Незалежною антикорупційною комісією (НАКО) та з'ясували, що російський виробник винищувачів «Сухой» масово використовує у цих літаках деталі японського та американського виробництва. «Схеми» виявили, що у ланцюжку постачання західної електроніки від виробника до російських заводів задіяна низка посередників – зокрема, з Угорщини, Кіпру, Туреччини, Китаю та Росії. При чому в РФ це постачальники, пов'язані з військово-промисловим комплексом, які так і не потрапили під санкції.

• У лютому через атаку КАБами Куп'янська загинули двоє мешканців і ще п'ятеро травмувались.

• Для удару по Трипільській ТЕС, як повідомляв Defense Express з посиланням на власні джерела, армія РФ використала сучаснішу Х-69.

Збройні сили України регулярно збивають ці ракетноносні винищувачі. З початку року повідомляли про десяток збитих Су. «Схеми» проаналізували список із імпортною електронікою разом з Незалежною антикорупційною комісією (НАКО) і підрахували, що в російських Су масово використовують деталі зі США – наприклад, американських виробників Texas Instruments, Analog Devices й інших – та з Японії. Ця електроніка – в основі систем навігації і наведення ракет та авіабомб, засобів радіоелектронної боротьби та зв'язку між літаками і пунктами управління.

За словами авіаексперта Валерія Романенка, вона розміщена у носовій і середній частинах винищувачів. «Як приклад, це сучасні радіолокатори, які дозволяють російським винищувачам фіксувати цілі на відстані понад 300 кілометрів та мають можливість автоматичного супроводження та наведення на десятки таких цілей, дають можливість пілотам відстежувати ситуацію у повітрі і розуміти, де власні літаки, а де ворожі, де зенітно-ракетні комплекси. Тобто такі прилади підняли інформаційне забезпечення російських пілотів. І все це забезпечує бортова електроніка, яка дозволяє росіянам наносити нам значні втрати і яка побудована здебільшого на електроніці західного виробництва», – каже Романенко.

Відповідно до списку від розвідки, найбільше в усіх п'яти винищувачах деталей від японської компанії Murata, загалом журналісти нарахували їх понад 200. Murata – це один з найстаріших виробників електроніки у Японії, який публічно заявив про посилення контролю за експортом своєї продукції та звернувся до дистриб'юторів і

зростає: у 2022 році збільшився на 38%, а у 2023-му – ще на 12,7%. «Схеми» звернулись за коментарем до Murata і чекають на відповідь.

Раніше в американських Texas Instruments та Analog Devices, деталі яких знаходили в російській зброї, заявляли, що поставки їхньої продукції в Росію «є незаконними та несанкціонованими». «Компанія рішуче виступає проти використання наших мікросхем у російській військовій техніці та проти незаконного перенаправлення нашої продукції до Росії», – йшлося у заяві Texas Instruments, цитує Bloomberg. Та, як правило, електроніка від виробника до заводів, де збирають винищувачі, долає довгий шлях. І в цьому ланцюжку постачальників через посилення санкційних обмежень з'являється все більше і більше посередників: як за кордоном, так і в Росії – при чому нерідко це новостворені російські фірми. Тож зрештою російські заводи отримують такі важливі для винищувачів деталі, а західний виробник, як правило, не контролює, де в кінцевому результаті опиниться його продукція.

Найбільше західної електроніки до РФ експортують компанії з Китаю. У першій двадцятці компаній за обсягами постачання є й фірми з Сербії, Туреччини та ОАЕ. Частина з них вже потрапила під санкції США, України та інших держав. Серед них, наприклад, гонконзька Win Key, китайська Imachip Technology Co та сербська Kominex Doo. Проаналізувавши імпортно-експортних операцій у базі даних Import Genius, «Схеми» виявили ще низку іноземних компаній-посередників, які експортують до РФ мікросхеми, які потім складають «начиння» російських винищувачів, але щодо них не запроваджені санкції. Зокрема, це гонконзька Hongkong Yauang Trading, турецька Nurzat Ic Ve Dis Tic, китайська Your Source International Co, кіпрська Noratec Holdings та угорська Matrix Metal Group (остання – з березня 2024 року в стані ліквідації – ред.). Noratec Holdings та Matrix Metal Group вивели журналістів на новоствореного російського імпортера, пов'язаного з військово-промисловим комплексом РФ. І

до РФ через іноземні компанії, вказуючи тільки їхній тип та компанію-виробника. Але навіть за неповними даними можна вважати, що деталі такого типу складають «начиння» російських Су. Але аналіз структури власності «Екситону», а також афілійованих з нею компаній показує зв'язок з російським ВПК – а отже, дає розуміння, куди далі прямує та як використовуються західні технології. Так, один зі співвласників «Екситону» – громадянин Білорусі Євгеній Шешуков. У додатку, який дозволяє ідентифікувати власників телефонів, він підписаний назвою іншої фірми – «АО «Інтеграл-Запад». Це компанія зі Смоленська, яка постачає електроніку і співпрацює з Міноборони РФ – про що прямо вказано на її офіційному сайті. В Україні вона вже потрапила під санкції.

Мажоритарний власник «Екситону» – Юрій Корчевський, який до 2015 року також був співвласником однойменної компанії, зареєстрованої у Смоленську. Смоленський «Екситон» це до повномасштабного вторгнення був одним з постачальників електроніки напряму до російських військових підприємств. Зокрема, дотичних до авіабудівництва: це ПАО «Яковлев» (виробник винищувачів Су), Центральне конструкторське бюро авіоматериалу (виробник оснащення для Су), Уральський оптико-механічний завод (виробник оптики і систем для Су) та інші підприємства, що входять у головний державний технологічно-військовий холдинг Росії – «Ростех». На архівній сторінці сайту смоленського «Екситону» можна знайти згадку про нагороди та листи подяки від Міноборони РФ за внесок «у спільну справу обороноздатності країни».

Ще один зв'язок російським ВПК: споріднена з московською смоленська «Екситон» володіє фірмою «Дисплей Компонент», яка до повномасштабного вторгнення була одним з постачальників електроніки для російського розробника захисту літаків та гелікоптерів від ППО, що входить до корпорації «Ростех» – це «Научно-исследовательский институт «Экран». Нині на «Дисплей Ком-

спілкується російською. «Схеми» звернулись до Владімірса Борецькіса через Matrix Metal Group з проханням про коментар.

Очілюючи напряму мінімізації корупційних ризиків в санкційній політиці НАЗК Агія Загребельська каже: «Існують сотні іноземних та російських компаній, які Росія використовує для обходу санкційних обмежень. Росія адаптується до санкцій. Санкціонувавши одну компанію, яка була корисною для Росії, агресор одразу створює десять нових підставних компаній, які будуть виконувати ті самі завдання». Загребельська додає: якщо мова про іноземні компанії, то це може бути підставою для введення проти них вторинних санкцій з боку інших держав. «У такому випадку вони будуть прямо обмежені у своїй діяльності: співпраця з ними буде заборонена, а фінансові операції – неможливі. Це вплине не тільки на самі компанії, але і на їхніх власників, навіть якщо вони є іноземцями, бо це впливає на їхні доходи та створює інші незручності», – пояснює Загребельська.

Російська влада теж вдається до заходів, щоб зберегти ланцюжок постачання таких потрібних для її зброї західних технологій. Ще у березні 2022 року в країні ухвалили закон, що дозволяє державним підприємствам під санкціями не вказувати своїх постачальників у тендерах, а також приховувати предмет закупівлі. «Встановлення такої вимоги спрямоване на зниження ризику запровадження недружніми іноземними державами санкцій, у тому числі вторинних або інших заходів обмежувального характеру щодо учасників закупівель, які беруть участь у закупівлях, що здійснюються такими замовниками», – наголошував російський Мінфін. Серед таких російських постачальників, що у минулому мають досвід співпраці з російськими підприємствами «Ростеху» й авіапромисловості та які досі імпортують закордонну електроніку до РФ у значній кількості, але не потрапили під санкції західних країн – крім згаданого «Дисплей Компоненту» – журналісти також виявили «Альфа-Комплект» СИ,

компонентів на 2-3 роки, пояснює авіаексперт Богдан Долінець. «Тож у 2024-му російські виробники можуть зіткнутися з проблемою браку західних компонентів і будуть активніше шукати шляхи для їхнього отримання, бо замінити їх за всіма правилами авіабудівництва на якісь китайські чи російські аналоги – означає створювати новий тип літака. А це – час на випробування, узгодження та, в деяких випадках, ще й переобладнання процесів виробництва», – каже авіаексперт.

Нещодавно Рада Європейського союзу затвердила ще й кримінальну відповідальність за обхід санкцій. «У випадку, якщо буде доведено, що обходити санкції допомагала компанія з Європейського союзу або громадянин ЄС – власник такої компанії, – то на них може очікувати вже кримінальна відповідальність, яка передбачає позбавлення волі строком до 5 років», – каже Вишнівська з НАКО. Загребельська з НАЗК додає: «Це вже реальна кримінальна відповідальність всередині тих країн, де ці розслідування будуть доведені до логічного завершення». Список з 2000 деталей, з яких складається «начиння» російських винищувачів «Сухого», НАКО планує передати міжнародним партнерам – інституціям, що залучені в санкційний та експортний напрям, а також урядовцям та депутатам різних рівнів.

Кирило ОВСЯНИЙ,
Радіо Свобода, журналіст-розслідувач проекту розслідувань Радіо Свобода «Схеми» з 2021 року. Почав співпрацю у 2019 році з проектом «Схеми в регіонах». Автор розслідувань пов'язаних з викриттям корупції та воєнних злочинів. Фіналіст премії «MezhyhiryaFest 2022» за розслідування

17 квітня 2024 року.
(У скороченому вигляді. Повністю, зі всіма світлинами, за посиланням: https://www.radiosvoboda.org/a/skhemy-zakhidni-detali-dlya-rosiyskykh-litakov-su/32909284.html?utm_source=onesignal&utm_medium=pn-msg&utm_campaign=2024-04-17

Як Росія і досі використовує у зброї західні технології. Приклад винищувача Су

ОСМИСЛЕННЯ проблем сьогодення на тлі війни

Все глибше й глибше в темряву війни й вої тематичної сторінки пропонуємо читачам цікаві роздуми двох потужних українських письменників з Дніпропетровщини: Ярослава Трінчука з Дніпра і Віктора Гриценка з Кривого Рогу.



На початку ХХ століття означень «культура» було сім чи вісім, сьогодні понад триста. Оскільки

нас не визначення цікавить, а наповнення, то уточнювати цифри нема сенсу.

Є своя культура, скажімо, в якогось африканського племені. Для членів цього племені найбільший ворог – плем'я, що неподалік. Причина ворожнечі – у одних білі кози в інших чорні.

Тут не в козах справа, а в принципах. Для ворожнечі підійде будь-яка причина. А вже коли чорнокозій убиває білокозого, то про нього говорять, що він великий воїн, дають йому престижне ім'я і складають легенду. До речі, у світі чимало високохудожніх творів, створених саме у такий спосіб.

Аби уникнути непорозуміння, погодимося, що наш термін «культура» означає наступне: це засвоєння нацією найвищих мистецьких зразків людства (література, музика, малярство, архітектура), використання у практиці найвидатніших наукових досягнень, (економіка, виробництво, школа, медицина), застосування у соціумі ефективних інституцій, таких як право, громадянський устрій, державне управління. Все просто. Лише треба додати – все це опирається на мораль, гідність, повагу до людини. (Правда, тут потрібне маленьке застереження. Мораль, гідність – це категорії історичні й національні. Немає інтернаціональної моралі, інтернаціональної гідності, як нема інтернаціональної культури).

Розкажу про це мольфару. – Все правильно, – відповідає філософ. – Та є одне але... Світом править капітал, а його природа прагне відтворення – і Маркс тут не винен, – тож будь-які ідеї, що заважають цьому відтворенню, є для нього ворожими. Як і з перелічених тобою соціальних інституцій зацікавлені в тому, щоб капітал відтворювався?

– Усі. Бо чим розвиненіший громадянин, тим вища продуктивність його праці.

– Гаразд. Тоді чому фармацевтика зацікавлена, щоб люди хворіли?

– Зате фармацевтика зуміла продовжити життя людини майже у два рази.

– Правильно. А як інакше збільшити прибуток.

– Так, але тут на першому місці людина.

– Людина. Та не, як мета, а людина, як засіб. А засіб не може

бути на першому місці... Минувало рази ти цитував Канта... Фармацевтика зацікавлена в частковому удосконаленню фізіології... А це всього лиш зародки цивілізації...

– Гаразд, визнаю дуалізм фармацевтики...

– Чому модельний бізнес не зацікавлений, щоб люди мудрішали? Чому політики так бояться інтелектуалів? Ваш президент здатний провести з ро-

релігія, навіть конфесія. Але то все базикання довкола слова. Цей термін має значення лише тоді, коли він опирається на інший. Культура і свобода – нероздільні... І ще – в основі культури лежить повага до життя. Тільки через них, свободу, культуру та повагу до життя проявляється людина... Якщо коротко, то культура – це знаки, що ставить людина в безкінечному хаосі безглузких по-

СВІТ МАЄ ШАНС (ЗГОРІТИ/РОЗЦВІСТИ)

зумним діалог хоча б на якусь одну тему?

– На одну здатен...

– Як вивести гроші в офшори? Ні, сам він і на це не здатний. Він не напише диктант, що для восьмого класу...

– Це історичне непорозуміння, і – явище тимчасове.

– А ти не подумав, що це непорозуміння може стати точкою біфуркації, яка годна привести світ до катастрофи?

– У тебе є серйозні причини так думати?

– Він уже є причиною сотень тисяч смертей. Усвідомлює то чи ні... Якщо зараз не зупинити все це, трагедія може вирости до світового масштабу. А тоді може статися так, що люди звикнуть до вбивства і вбиватимуть один одного просто тому, що той інакший.

– Як зупинити?

– На сьогодні є тільки один спосіб – знищити колективного путіна та всю їхню воєнно-промислово галузь і нафтогазову промисловість та повністю ізолювати москвію.

– А таке можливе?

– Так. Якщо Європа зрозуміє, що її теж збираються вбити...

– Жаль, вона думає надто повільно.

– Україні – Європі теж – поведло, що в вас у владі дурні. Якби вони були розумні, то, ймовірно, Україну здали б уже москві...

– Якесь розмова в нас цвинтарна. Я зателефонував, щоб спитати, який розвиток матиме людство, а ти випередив моє питання і змалював невітніший варіант.

– Ти про культуру хотів поговорити чи про катастрофи?

– Почнімо про культуру.

– Гаразд. Культуру нині приносять у жертву. А це катастрофа для мільйонів. І в цьому винні ви, ідеалісти.

– Ми?

– Так. Бо ви погодились жити у скаліченому суспільстві...

– Ми не погодились...

– Мовчи! Погодились. Навіть допомагали калічити...

– Ті, що допомагали калічити, не наші. А ми не погодились. Тому й загнані сьогодні на маргінесі.

– Гаразд. Я трохи перестарався... Та щодо культури... Сам термін викликає суперечки. Є культура зеле..., вибач, чорноко-

зого, як ти говориш, свою культуру пропонує кожна ідеологія,

УРОКИ ІСТОРІЇ – НЕ ДЛЯ ВСІХ

Після Першої світової людство жило надією, що це остання війна таких масштабів. Але на політичному видноколі виявився нагороджений якимось там хрестом її активний учасник і вільний художник, що потерпав душею за приниження у тій війні Німеччини. Болючий слід, який залишив в історії Адольф Гітлер, ніколи не щезне. Тим більше дивно, що і сьогодні фюрер знаходить чимале число шанувальників – неонацистів у Європі і скінхедів з переконаннями нацистів у Росії. В кінці минулого століття всього через 8 років після розпаду СРСР, в якому панувала думка, що саме він переможець фашизму, московські скінхедеді відзначили день народження Гітлера серією нападів на африканців, в'єтнамців, індійців та інших осіб неслов'янської національності, які зазнали жорстокого побиття. Напади на негрів, кавказців, представників монголоїдної раси стали фактами щоденного життя Москви, Петрограда та інших міст РФ. У березні ловили по всій країні таджиків, а в квітні візьмуться, очевидно, за українських заробітчан. До речі, найбільш чисельна і законспірована група російських скінхедів носить назву «Бригада 88». Цифри – зашифроване «Heil Hitler» (Н – восьма літера латинської абетки!). Висловлюючи славі Гітлеру, росіяни водночас пройняті жалем, що він не винищив до ноги євреїв, а разом з ними – «кольорових» – негрів, азіатів і кавказців, хоча останніх, слід зауважити, фюрер вважав чистокровними арійцями.

Як не дивно мислячим людям, сучасні вожді Московії ступають у сліди Гітлера, який свого часу казав, що змушений розпочати превентивну війну, бо Німеччина оточена ворогами. Саме так пояснює свою агресію і президент у «зорянім Кремлі». Як слушно зауважив письменник-емігрант Марк Алданов, наступальних воєн в історії ніколи не було: всі війни діляться на оборонні і «превентивні».

Крім тих, що переслідують «іновірців», серед москвітів знаходяться люди, які вважають, що Гітлер нам показує у «викривленому дзеркалі». Мовляв, багато хто з числа істориків і публіцистів до цього часу показує нам «біснுவатого фюрера», людину, як мінімум, психічно невірноважену, а як максимум – людину неповноцінну, неосвічену, але страждуючою манією величчя. Для цих істориків Гітлер посередній полководець, поганий адміністратор, який нездатний критично оцінити дійсність. І московські мислителі закликають своїх читачів здивуватися, як Гітлер керував партією, яка на момент його перших кроків у політиці мала кілька десятків активних членів, а через 14 років змогла отримати більше голосів на вільних і демократичних виборах, щоб законним шляхом прийти до влади в Німеччині. А до цього – керований фюрером вермахт на вершині своїх успіхів завоював майже всю Європу і контролював територію від Піренейів до Волги. І хтось сміє такого політичного діяча називати психопатом і неуком? У цьому запитанні відчувається щире захоплення діями Гітлера, бо й досі його вороги, на думку московських «правдолюбів», намагаючись принизити навіть після смерті, охоче повторюють байки із пропаганди воєнного часу про імпотенцію фюрера або різного роду статеві збочення. Навіть досить серйозні вчені, на думку московських захисників Гітлера, нерідко зводять його вчинки до різних комплексів сексуальної неповноцінності, а причину дій пояснюють тими чи іншими недугами.

І знову заклич подивуватись, як довго жив з такими хворобами державний діяч і головнокомандувач армії. Тому московські поборники істини беруть на себе місію розвінчати ці міфи. Очевидно, на підсвідомому рівні за цими прагненнями дослідників життя Адольфа Гітлера приховане виправдання вчинків сучасного лідера РФ – прихід до влади через серію підривів житлових будинків у по всій Росії, щоб згуртувати народ для нової війни в Чечні. А потім перетворення влади на диктатуру для досягнення мрії – повернення з небуття Радянського Союзу. Саме з такими планами 24 лютого 2022 року Московія на чолі зі своїм біснуватим вождем почала війну проти України. Як Гітлер свого часу, Путін зміг втягнути мільйони людей в авантюру світового масштабу і підкорити своїй волі як політиків, так і військових, змусивши розтягнути війну від «трьох днів» до безкінечності, не зважаючи ні на які моральні обмеження. Фанатична віра у велику місію російського народу призвела до того, що цей народ зробив усе, щоб наблизити одну з найбільших катастроф в історії Росії.

На мою думку, американський історик Уільям Шерер помилився, коли писав, що Адольф Гітлер – останній із великих авантюристів-загарбників, які діяли в дусі Александра Македонського, Юлія Цезаря і Наполеона, а Третій Рейх – остання із імперій, яка вирішила стати на шлях, який раніше пройшли Франція, Стародавній Рим і Македонія. На жаль, уроки історії – не для росіян та їхніх вождів, послідовників Гітлера...

Віктор ГРИЦЕНКО, м. Кривий Ріг, квітень 2024 року.
<https://www.facebook.com/gricenkovv> А також - <https://litgazeta.com.ua/dopysy/viktor-hrytsenko-uroky-istorii-ne-dlia-vsikh/>



Ярослав ТРІНЧУК,
 м. Дніпро, 11 квітень 2024 року
<https://www.facebook.com/trincuk>

На цій сторінці цьогорічної весни під час війни паразитарної імперії проти вільного українського народу – нові матеріали письменників з Дніпропетровщини, в яких – і про втрати, і про здобутки, і про надії на наше творче мирне майбуття. І дуже прикро, що це майбуття після перемоги над ворогом зустрінуть не всі...

ВІЧНОМИТИ

Тривога за своє життя,
Підозра, сумнів,
каяття –
То Вічноमितь буденна.
За дивом і красою злет,
В єднанні з Музою дуєт –
То Вічноमितь
натхненна.

Нове у творах і думках,
Що ніби спалах

в небесах, –
То Вічноमितь пізнання.
Ціотлива,
як первинний сніг,
Палка (либонь
і має гріх) –

То Вічноमितь кохання.

Захоплення чужих
земель,
Хамелеонство
пустомель –
То Вічноमितь падіння.
Геройство в буднях,
на війні,
Спокута власної вини –
То Вічноमितь спасіння.

Олена ШВЕЦЬ-ВАСІНА,
м. Дніпро
<https://www.facebook.com/profile.id=100003227858605>

РОМАНТИЧНИЙ
СТОЇЦИЗМ

Розщеплена, тиранічна і не мудра особистість, обираючи партнера, шукає того, в кого буде дуже низька самооцінка і майже відсутня любов до себе. Логіка розщепленої особистості така: раз він/вона не любить себе, значить, уся любов та увага дістанеться мені. Але це працює інакше. Той, хто не любить себе, на початку стосунків дійсно може оточити партнера гіпертурботою, догоджати йому в усьому. Але така гіперопіка не принесе щастя ні самій людині, ні її егоїстичному партнерові. Той, хто не любить і не шанує себе, робить усе з почуття страху. Готує, прибирає, дає гроші, купує дорогі подарунки, погоджується на те, чого сама не хоче, з почуття страху. А страх – це отрута уповільненої дії. Він спочатку труїть того, хто боїться, а потім і його близьких. Сильна особистість не прагне пов'язати свою долю з тим, хто себе не цінує. Духовно сильні люди завжди щедрі.

Щедрі на увагу, на добре слово, на подарунок (згідно своїх фінансових можливостей, звісно), щедрі на турботу. Тому їм навпаки комфортно з людиною, яка себе любить.

На відміну від страху, любов ушляхетнює, прикрашає, зміцнює все, до чого торкається. Тому людина, що любить себе здоровою любов'ю (не плутати з ідопоклонством самому собі, що аж ніяк не є здоровим почуттям), не обділить любов'ю своїх ближніх. І всі житимуть у гармонії...

Наталія ФЕДЬКО,

Ілюстрація: малюнок Наталі ФЕДЬКО «Робот, який хоче захистити нового друга». === <https://www.facebook.com/profile.php?id=100012571448290>

Були КАПРАНОВИ ...
Тепер Дмитра немає...

Брати Дмитро і Віталій КАПРАНОВИ – це ціле явище в культурі України, на превеликий жаль як належить ще не осмислене. Та й гірко дуже констатувати, що одного з них, Дмитра, 16 квітня уже не стало, він раптово пішов із життя. І тепер Віталію доводиться працювати за двох...

Вже під час першої зустрічі з ними, коли у 2007-му році в Києві вони стали організаторами акції (і – Надзвичайних зборів: «Україна – Зона культурного лиха»), брати КАПРАНОВИ привернули широку увагу громадськості. Тож і не дивно, що й представники редакції нашої газети в тодішньому її форматі («Промінь Просвіти») теж були серед 679-ти делегатів на тих зборах на початку акції. А 23-тє число за грудень взагалі відкрилось матеріалом «Україну оголошено Зоною культурного лиха». Розворот же на двох сторінках вийшов під спільним заголовком: «І-і Надзвичайні: визнати неефективною та шкідливою систему управління культурою в Україні». Наступне ж, 24-тє число, уже вийшло з конкретними місцевими матеріалами під шапкою «Акція небайдужих: «Україна – Зона культурного лиха».

Хочеться при цьому звернути увагу ще й на те, що інформування про проведення таких Надзвичайних зборів тоді була присвячена окрема бесіда українського журналіста Сергія Рахманіна на «Радіо Свобода», від 27 листопада: «Брати КАПРАНОВИ: «Найгірше, що може трапитися, – це коли вже ніхто не розбере, де яка мова, всі будуть говорити таким страшним суржиком...».

Бо в ній Дмитро КАПРАНОВ, зокрема, відповідаючи на запитання журналіста, відзначив наступне:

«Ми будемо готувати надзвичайні збори «Україна – зона культурного лиха», тому що, пробачте за таку банальність, це наш сьогоднішній Майдан, який за нас ніхто не зробить, тому що те, що сьогодні відбувається в культурі, цей погром, треба зупинити і треба, грубо кажучи, знов лягати на амбразуру. І ми сьогодні потрібні тут, тому тут не до святкування... Ідеться про виробництво свого культурного продукту, творчого продукту. Сьогодні в Києві задавлено виробництво творчого продукту, Київ живиться гастролями. Київ сьогодні – це провінція саме з точки зору афішної. Ідїть подивіться на афіші: більшість – це гастролі іноземних, російських, тобто чос. Класичне провінційне місто, де живуть від одного чосу до іншого...». (ПОВНІСТЮ весь цей матеріал знаходиться за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/a/972777.html>)

Після того були зустрічі в Кривому Розі, де брати намагалися допомогти в місті українським журналістам і літераторам діяти більш згуртовано і по-українському. На запитання нашої журналістки (тоді – і кореспондентки Криворізького державного

радіомовлення України) Олени МАКОВИЙ) Дмитро і Віталій КАПРАНОВИ теж відповідали детально і розгорнуто А уже в 2013-му, у Львові (так сталося, що розповідав про їхню активну діяльність, відповідаючи знову на запитання, Олени МАКОВИЙ, тільки Віталій КАПРАНОВ (матеріал про це – у числі 18-му за вересень того року):

«Львівський форум – це місце, де ми підзаряджаємо свої акумулятори. Бо сюди приїдеш – і знову починаєш вірити, що людям потрібні книжки, що люди люблять читати, і аж до нового року вистачає цих акумуляторів для творчості, для того, аби щось хотіти. І тому ми цінуємо львів'ян як найкращих читачів, і тому ми цінуємо Форум видавців як місце, де можна зарядитися. Кожен рік ми готуємо до Форуму якусь новинку, якусь книжку. Цього року такою книжкою стала «Мальована історія незалежності України». Це книжка, над якою ми працюємо десь два з половиною роки. Книжка ця об'єднує в собі текст, комікси, мапи. Вона – абсолютно серйозна і її можна читати як дорослим, так і дітям. Дітям більше сподобаються комікси і портрети, а дорослим – текст. Але ми нещодавно відчули, що насправді ніхто не знає історії України. І навіть історики не знають її через те, що спеціалізуються на окремих маленьких її періодах. – Так, щоб одним поглядом осягнути історію і викласти її коротко і дохідливо, щоб діти могли зрозуміти. Бо щоб не було це, знаєте, так, що спочатку ніби була банда князів, потім – банда гетьманів, а пізніше – банда письменників. А треба, щоб усе це в одну канву об'єднати. А це – робота письменника. І давайте згадаємо, що автором першого підручника з історії був Пантелеймон КУЛІШ: зовсім не історик, а письменник. Тому ми й поставили собі таку пафосну задачу: зробити книжку з історії України. Вийшло 80 сторінок на всю незалежність від Трипілля до 1991 року. На кожен період – один розгорт. На ньому – два комікси, мапа, портрет. Це легко сприймається одним поглядом, бо це – як екран на комп'ютері. А ми враховували психологічні особливості теперішнього покоління, яке більше біля комп'ютерів сидить, і, здається, що не помилилися. Бо вчора (12 вересня – Ред.) ми продали й підписали ось тут п'ятсот з гаком примірників, а сьогодні ми уже сімсот закінчили...».

... На превеликий жаль, тепер Віталій має працювати за них обох один, бо Дмитро, пішов у засвіти... Але робота триває – і наслідки її ми глибоко оцінимо.

Сергій ЗІНЧЕНКО

На світліні: брати КАПРАНОВИ спілкуються зі своїми читачами
Фото автора.

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Предплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг,
вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net.
Тел. 067-568-39-73

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ,
Сергій ЗІНЧЕНКО, Олександр ЧИЖИКОВ,
Володимир НАЛУЖНИЙ (голова організації)
Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО.
Газета виходить двічі на місяць.
Комп'ютерна верстка Т. ЛОПАТЮК.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газета,
починаючи
з числа 13 (81),
у друкованому
видляді
не виходить.